

До НАУЧНО ЖУРИ,
КОНСТИТУИРАНО, СЪГЛАСНО ЗАПОВЕД No PД-26 – 2086/5.10.2022
НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ ДИРЕКТОР НА УМБАЛСМ „Н. И. ПИРОГОВ“ ЕАД

СТАНОВИЩЕ

ОТ ДОЦ. Д-Р МАЯ ЦВЕТАНОВА БЕЛИТОВА, Д.М.

РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА ПО АНЕСТЕЗИОЛОГИЯ И ИНТЕНЗИВНО ЛЕЧЕНИЕ – МУ СОФИЯ,
НАЧАЛНИК КАУЛ – УМБАЛ „Ц. ЙОАННА – ИСУЛ“ - ЕАД

Относно: ПРОЦЕДУРА ПО ЗАЩИТА НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ ПО НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „АНЕСТЕЗИОЛОГИЯ И ИНТЕНЗИВНО ЛЕЧЕНИЕ“ С БАЗА НА ОБУЧЕНИЕ УМБАЛСМ „Н. И. ПИРОГОВ“ ЕАД НА ТЕМА:

„ПРИЛОЖЕНИЕ НА ПОПЛИТЕАЛЕН НЕРВЕН БЛОК ПРИ ТРАВМИ НА ПОДБЕДРИЦА ПРИ ПЕДИАТРИЧНИ ПАЦИЕНТИ“

I. Относно Процедурата:

Становището е изготвено след горепосочената Заповед на Изпълнителния Директор на УМБАЛСМ „Пирогов“, съгласно която съм определена за **външен член** на Научното жури. Становището е съобразено с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБ (ЗРАСРБ) и Правилника за развитие на академичния състав в УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“ ЕАД. В качеството ми на член на жури по настоящата процедура, декларирам че: нямам общи публикации с автора и не съществува друг повод за конфликт на интереси, подлежащи на деклариране.

Автор на дисертационния труд: Д-р Елена Тончева Иванова, свободен докторант по „Анестезиология и Интензивно лечение“ в УМБАЛСМ „Пирогов“ ЕАД, отчислена с право на защита със Заповед No PД-26-1847/06.08.2021г. **Научен ръководител на дисертанта:** доц. д-р Румяна Русева Андонова, д.м.

II. Анализ на кариерния профил на докторанта.

Университетско образование: Д-р Иванова завършва през 2013г МФ, МУ – София с много добър успех – специалност „Медицина“. През 2018г придобива специалност по Анестезиология и Интензивно лечение. През 2021г. завършва ФОЗ, МУ – София със специалност „Обществено здраве и Здравен мениджмънт“, с което придобива втора магистърска степен.

Професионален стаж: На основно трудово място от 2014 до момента, Д-р Иванова работи като анестезиолог в Клиника по Детска Анестезиология и Интензивно лечение към УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“ ЕАД София; притежава много добра теоретична подготовка, богата ерудиция и широка обща култура. Проявява подчертан интерес към работа в доброволчески организации (“Para Kids”, „Médécins Sans Frontières“). Научните ѝ интереси са в областта на Спешната медицина, анестезиологията и интензивното лечение в детската хирургия; приложението на локорегионални анестетични техники при деца; педиатрична кардиопулмонална ресусцитация – Лектор и Презентатор по Програмата на МЗ „ПУЛС“ и др. Владее писмено и говоримо английски език, ползва свободно испански, немски и френски езици; притежава много добра компютърна грамотност.

Д-р Иванова е член на авторитетни научни дружества и общества у нас и чужбина, като: Дружеството по Анестезиология и Интензивно лечение в България, БУЛСПЕН и БЛС, European Society of Anesthesiology (ESA), European Society of Regional Anesthesiology (ESRA).

III. Значимост и Актуалност на темата.

Дисертационният труд на Д-р Иванова е значим както от научна, така и от практико-приложна гледна точка и е посветен като цяло на изключително важен проблем, а именно проучване на ефективността на обезболяването при деца, чрез приложение на УЗ-навигиран Поплитеален блок при травми на долен крайник. Винаги, когато става въпрос за деца,

контролът на болката и регионалната анестезия, като алтернатива на общата анестезия, все повече навлизат в ежедневието на анестезиолога, като са актуални и са неизменна част от добрата анестезиологична практика. Развитието и внедряването на ултразвук навигираната регионална блокада доведе до: подобряване на безопасността на регионалните техники; намаляване на честотата на системните токсични ефекти на локалните анестетици; редуцира ятрогенния травматизъм и усложненията от провеждането на блокадите и подобри контрола на болката. А това е изключително атрактивна опция особено при детската пациентна популация.

IV. Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан върху 148 стандартни страници, като е добре онагледен с 35 фигури и 20 таблици. Написан е в издържан научен стил, което позволява лесен и цялостен преглед на разглежданата проблематика, както и приноса на автора. Библиографската справка съдържа 202 източника, от които 13 на български език и 189 на латиница. Включва следните обособени части: 1. ВЪВЕДЕНИЕ – 2 стр.; 2. ЛИТЕРАТУРЕН ОБЗОР - 45 стр.; 3. ЦЕЛ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД - 1 стр.; 4. ЗАДАЧИ – 1 стр. ; 5. МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ – 7 стр.; 6. РЕЗУЛТАТИ – 20 стр.; 7. АНАЛИЗ и ОБСЪЖДАНЕ – 27 стр.; 8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ – 2 стр.; 9. ИЗВОДИ - 2; 10. НАУЧНИ ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД – 2 стр.; 11. ПУБЛИКАЦИИ И ДОКЛАДИ - 2 стр.; 12. БИБЛИОГРАФИЯ – 17 стр, с което структурата му съдържа необходимите раздели на научна работа за придобиване на научна и образователна степен „Доктор“. Пропорциите между отделните структуриращи части на работата отразяват вижданията на автора.

Литературният обзор е първият структурен раздел на всеки дисертационен труд. Определено смятам, че представеният Литературен обзор от Д-р Иванова е изключително достойнство. Той е написан на достъпен за читателя език, чете се лесно и съдържа обширен по обем материал, който отразява множеството от литературни данни и информация за научните изследвания по темата до момента. Изложен е систематично, анализиран е критично и разкрива много добро познаване на материята. Цялата информация е оформена тематично в подраздели, които са свързани с историята на регионалната анестезия; развитието на методите за изследване и контрол на болката в педиатричната популация пациенти; приложението на различни навигационни техники при извършване на блокадите – Невростимулатор, УЗ-навигация; структура и възрастова дисперсия на травмите в детската възраст, с което се доказва актуалността на темата за УЗ-навигирана поплитеална блокада в детската възраст при травми на подбедрица. Всичко това са обстоятелства, позволяващи оформянето и издаването на Литературния обзор като отделна книга написана въз основа на дисертационен труд, която би имала голямо практическо приложение за студенти, специализанти или практикуващи лекари анестезиолози/невролози, ортопеди и др.

Като работна хипотеза в **Основната цел** на дисертацията се очертава предположението, че приложението на УЗ – навигиран поплитеален блок е приложим в детската възраст, защото редуцира болковите нива в интра- и постоперативния период; намалява нивото на стреса; сигурна техника е, поради директния визуален контрол при техническото му изпълнение; по-ниските дози на ЛА, липсата на усложнения и ниския риск от системна токсичност.

Задачите, са общо 5 на брой и следва да произтичат от поставената цел. С особено практическо значение е Задача 5 – да се въведе Протокол за изпълнение и проследяване на поплитеален блок под УЗ-навигация при деца с фрактури на подбедрицата.

Използваните материали и методи в дисертационния труд са класически и известни, базира се върху 108 пациенти (35 деца, оперирани под поплитеална неврална блокада и 73 деца – под обща анестезия), като в методологичен аспект са създадени Протокол и Фиш за извършване на блокадите и база данни за всеки отделен пациент, която позволява бърз преглед и обработка на резултатите. Статистически, резултатите са обработени. Достойнство на работата и изследователския екип е коректния подбор на оценъчните скали на болката за всяка възрастова група пациенти.

Получените резултати са представени ясно и добре структурирано за всеки аспект на проучването, придружени са с фигури и таблици. Особено впечатление прави обширният и подробен анализ на медико-демографския профил на контингента на пациентите, определянето на типа на най-честите фрактури на долен крайник при деца, изискващи оперативна намеса и следователно анестезия (фрактурите на глезен), който обосновава актуалността, значението и предимствата на поплитеалния блок.

В раздела **Обсъждане**, авторът представя анализ на световния опит, който обосновава изборния достъп за поплитеален блок. Изключително достойнство на Дисертационния труд е направеният анализ относно бързото нарастване на честотата на регионалната анестезия и по-специално на поплитеалния блок в ежедневната оперативна дейност в Клиниката – наблюдавана само една календарна година след разработването на темата. Това показва изключителното практическо значение и принос на работата за подобряване на анестезиологичната дейност конкретно при детската популация пациенти.

Изводите са логично систематизирани, в съответствие със събраните и анализирани данни. Не са номерирани, но приемам вида, в който са представени, като смятам, че имат потвърдителен характер.

VI. Приноси на дисертационния труд – с известни уточнения!!!, съм съгласна и приемам справка за приносите на дисертационния труд.

VII. Автореферат и публикации – авторефератът е подготвен съгласно изискванията на ЗРАСРБ, съдържа **93** страници и коректно отразява същността на дисертационния труд.

В съответствие с изискванията, дисертантката представя необходимият брой публикации в българско реферирано научно издание „Спешна медицина“ (кн.4, 2022), някои от които са в режим „под печат“, за което ми бяха предоставени бележки от Редакцията на списанието. Д-р Иванова е първи автор на всичките публикации, което ясно говори и е неоспоримо доказателство за водещата ѝ роля и личното ѝ участие в процеса на разработване на темата. Дисертантката представя също и множество доказателства за участия в Научни конгреси и Конференции с материали по Дисертационния труд.

VIII. Критични бележки:

1. **Относно структурата на дисертационния труд:** логично беше, литературният обзор са завърши с изводи, въз основа на които да се формулират целта и задачите на дисертационния труд.
2. **Относно терминологията:** започвайки от Заглавието на Дисертационния труд и завършвайки с последната страница – терминът „нервен“ блок, следва да се замени от терминът „неврален“ блок, т.к. „нервни“ са хората, а блокадите са „неврални“. От библиографската справка – 5 автора не са цитирани в текста на дисертацията!!!
3. **Относно дизайна на дисертационния труд:** липсва реална рандомизация! Целта, Методите и Задачите – следва да се синхронизират, а конкретно Методите – да бъдат доуточнени в синхрон с поставената цел. Всяка Задача – следва да бъде адресирана! Дозата на използваните локални анестетици, обем и концентрация на разтвора за извършване на блокадите – следва да бъдат фиксирани в раздел Методи.
4. **Относно Статистическата обработка:** всеки статистически метод, използван за обработка на резултатите и доказване на тезата – следва да се конкретизира (за какви променливи се прилага, какво е нивото на статистическа значимост и т.н.)
5. **Относно техническото оформление на Дисертацията:** редно е доказателствения материал да представя собствени снимки и илюстрации поне при извършване на блокадите; Таблиците и Графиките, следва да бъдат коректно онагледени с обозначения на променливите на абсцисата и ординатата; Форматирането на текста – следва да бъде еднакво във всичките му части.
6. **Изводите** както на брой, така и по отношение на съдържание – следва да съответстват на Задачите, Методите и Резултатите.

7. **Горещо препоръчвам всички статистически данни и анализи на параметричните и непараметрични променливи – независимо дали са представени в графичен, цифров или табличен вид – да се представят директно от статистическата програма SPSS.** Това говори за истинността на данните, а в противен случай буди съмнение за компилации.

Въпреки тези критични бележки, отнасящи се до структурното оформление на работата и стила на изложение, подхождам при оценката на всеки дисертационен труд, като израз на индивидуалната работа на дисертанта, способността му да постави и докаже научната теза, с което смятам, че те не оказват съществено влияние върху общата ми оценка и не намаляват достойнствата на дисертационния труд.

IX. Заключение: Докторантът Д-р Елена Тончева Иванова притежава изследователски, методологични и клинични умения. Написаният дисертационен труд показва, че тя е в състояние самостоятелно да формулира научна хипотеза, коректно да построи методология и да провежда научни изследвания, както и да интерпретира точно и адекватно получените резултати. Доказателство за това са публикациите по темата в престижни списания.

Всичко това ми дава основание **да гласувам с положителен вот** за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Анестезиология и Интензивно лечение“ на Д-р Елена Тончева Иванова.

14.11. 2022г.
гр. София

.....
/Доц. Д-р Мая Цв. Белитова, д.м./